

Tots els rentadors del Pla de l'Estany

XAVI XARGAY

Joaquim Nadal planteja en el pròleg del llibre la necessitat d'un nou sentit del patrimoni immens relacionat amb el món rural. La proposta d'Abellan i Casadevall va en aquesta línia: recuperar tots aquells espais on les dones anaven a rentar la roba.

El llibre té tres parts ben diferenciades. La primera, a més de recordar-nos que la comarca del Pla de l'Estany és terra d'aigua —i disculpeu l'oxímoron—, ens parla de la història dels rentadors, de la seva tipologia, la seva arquitectura, del ritual de rentar roba i de fer-ho com un fet social. A més, no deixa de banda les raons de propietat ni les relacions amb l'Administració. La tercera part incideix en el fet folklòric de fer la bugada, recull dites, refranys i llegendes, i fa un repàs brevíssim de l'art i la literatura entorn del món de les bugaderes. Són dues parts amenes, curioses, una mica calaix de sastre on tot té cabuda i on

trobem informacions que ens poden dibuixar un somriure de benvolença.

La part central, la més àmplia, està formada per les fitxes, completíssimes, exhaustives, de —jo gosaria dir— tots els rentadors de la comarca. La tasca és molt lloable: hi ha fitxa individualitzada amb mapa de localització i dades tècniques, a més de fotografia, de tots els rentadors existents i dades dels que en algun moment han estat inventariats.

L'edició, en conjunt, és molt acurada, agradable al tacte i a la vista. Una molt bona proposta.

Em queda una recança: els autors usen el terme cubicle per definir l'espai on es col·locava la persona que rentava. La discussió sobre el terme superarà l'espai d'aquestes ratlles, però entenc que no cal cap castellanisme semàntic com cubicle per definir el que ja queda definit en rentadora o, si calgués, caixó o, d'acord amb una

ABELLAN, Joan Anton
CASADEVALL, Ramon
Qui té roba per rentar?
Rentadors, safareigs i vivers del Pla de l'Estany
Edicions MMV
Banyoles, 2016
243 p.

citació del 1904 que aporten els mateixos autors, el terme pis. Si hagués estat només un recurs estilístic, no tindria cap importància; però proposar al TERMCAT que l'accepti —i sembla que ho han fet— em sembla absolutament erroni i injustificat.

Torrent 996

JORDI GRAU

996 és la darrera novel·la publicada de Josep Torrent, el prolífic autor empordanès arrelat a la Garrotxa que va fent créixer el personatge del mossos d'esquadra Damià Surrell com el seu personatge de referència. Aquest investigador, actualment sotsinspector dels Mossos, ja l'hem conegut en anteriors novel·les, com a *La Mirora mata els dimarts* (2008), *Detalls culinàris* (2010), ambdues Premi Ferran Canyameres de novel·la, o *La sang és més dolça que la mel* (2014), Premi Memorial Agustí Vehí, el policia, historiador i escriptor

empordanès amic de l'autor i desgraciadament desaparegut. Surrell, que en funció de la novel·la és caporal, sergent o sotsinspector, en espera que Torrent decideixi si fa o no més carrera a la policia catalana, creix a cada nova obra. Creix en el sentit que el personatge està més dibuixat, deixa de ser tan fastigosament correcte com se suposa que ha de ser un policia que surt del cap de qui va ser professor a l'Escola de Policia de Mollet i, sobretot, es fa gran com a personatge perquè les trames són més treballades i complexes. A tot això hi hem d'afegir uns escenaris propers,

TORRENT, Josep

996

Alrevés Editorial
Col·lecció Crims.cat, 25
Barcelona, 2016
212 p.